

सर्वः देवादिपि अजिनंदति विप्रत्वमजिलक्ष्यनंदति ॥ ८ ॥ श्रोत्रियोऽधीतवेदः एतन्मनुष्यत्वादित्रयं दोषात्मोक्ष्यात् ॥ ९ ॥ साभिमानाः मयेदं धनं लब्धमित्यभिमान एव धनलाभो न तु वस्तुतः कस्यापि धनेन संबधोति मागृधः कस्यस्विद्धनमिति श्रुतेः गृधः गर्धलो भ्रमाकार्षीः यत्संतोषणीयं रूपं त्वं स्वस्य अभिमन्यसे अवमन्यसे मरिष्यामीति निर्बोधेन नारायणसे इति वा यदि वा एनं मभिमन्ये कनीयोनं करिष्ये इत्यभिपूर्वस्य मन्यते हि सार्थत्वदर्शनात् यन्नाभिमन्यस इति पाठे स्पष्टोर्थः ॥ १० ॥ ११ ॥ १२ ॥ न कषाम न नारायण ॥ १३ ॥ निकषंति कंङ्कयनेन ॥ १४ ॥ १५ ॥ अधिष्ठाया अभ्यास्य गां पृथिवीं बलीवदी दिवा

मनुष्ययोनिमिच्छंति सर्वभूतानि सर्वशः ॥ मनुष्यत्वे च विप्रत्वं सर्व एवाभिनंदति ॥ ८ ॥ मनुष्यो ब्राह्मणश्चासि श्रोत्रियश्चासि काश्यप ॥ सुदुर्लभमवाप्येतन्न दोषान्मर्तुमर्हसि ॥ ९ ॥ सर्वलाभाः साभिमाना इति सत्यवती श्रुतिः ॥ संतोषणीयरूपो सिलोभाद्यदभिमन्यसे ॥ १० ॥ अहोसिद्धार्यतातेषां संतोहपाणयः ॥ अतीव स्पृहयेतेषां संतोहपाणयः ॥ ११ ॥ पाणिमद्भ्यः स्पृहास्माकं यथा तव धनस्य वै ॥ न पाणिलाभादधिकोलाभः कश्चन विद्यते ॥ १२ ॥ अपाणि त्वाद्वयं ब्रह्मन्कंठकं नोद्धरामहे ॥ जंतून्नुच्चावचानं गेदशतो न कषामवा ॥ १३ ॥ अथ येषां पुनः पाणी देवदत्तौ दशांगुली ॥ उद्धरंति रुमी नंगादशतो निकषंति च ॥ १४ ॥ वर्षाहिमातपानां च परित्राणानि कुर्वते ॥ चैलमन्नं सुखं शय्यां निवातं चोपभुंजते ॥ १५ ॥ अधिष्ठाया च गंगालोके भुंजते वाहयंति च ॥ उपायैर्बहुभिश्चैव वक्ष्यानात्मनि कुर्वते ॥ १६ ॥ ये खल्वजिह्वाः रूपणा अल्पप्राणा अपाणयः ॥ संहंते तानि दुःखानि दिष्ट्या त्वं न तथा मुने ॥ १७ ॥ दिष्ट्या त्वं न शृगालो वै न कर्मिणं च मूषकः ॥ न सर्पो न च मंडूको न चान्यः पापयोनिजः ॥ १८ ॥ एतावता पिलाभे न तोष्टुमर्हसि काश्यप ॥ किंपुनर्योसि सत्वानां सर्वेषां ब्राह्मणोत्तमः ॥ १९ ॥ इमे मां कृमयोऽदंतियेषामुद्धरणाय वै ॥ नास्ति शक्तिरपाणि त्वात्पश्यामि मां मम ॥ २० ॥ अकार्यमिति चैव मं न आत्मानं संत्यजाम्यहं ॥ नातः पापीयसी यो निपतेय मपरा मिति ॥ २१ ॥ मध्ये वै पापयो नो नां शागर्लीयामहंगतः ॥ पापीयस्यो बहुतरा इतो न्याः पापयो नयः ॥ २२ ॥ जात्यै वै के सुखितराः संत्यन्ये भृशदुःखिताः ॥ नैकांतं सुखमेवेह क्वचित्पश्यामि कस्यचित् ॥ २३ ॥ मनुष्या ल्याढ्यतां प्राप्य राज्यमिच्छंत्यनंतरं ॥ राज्यादेव त्वमिच्छंति देवत्वादिद्रतामपि ॥ २४ ॥

आत्मनि आत्मभोगनिमित्तं ॥ १६ ॥ अल्पप्राणाः अल्पबलाः ॥ १७ ॥ १८ ॥ १९ ॥ अदंति दशंति ॥ २० ॥ अकार्यमिति तिरश्चामपि देहत्यागः पापाय किमुत विदुषां समर्थानां वृणामिति भावः ॥ २१ ॥ मध्ये स्थितानां तिनीचेत्यर्थः ॥ २२ ॥ एके देवाद्याः अन्ये पश्याद्याः एकांतं अत्यंतं सुखं कस्यापि नास्ति तृष्णाया निरवधित्वात् ॥ २३ ॥ तदेवाह मनुष्या इत्यादिना ॥ २४ ॥